

23 בנובמבר 2014: סיפורו של טנק מגח צ-109383

טנקים כמוהם כבני אנוש, לכל אחד תאריך לידה, היסטוריה אישית שגרתית או מיוחדת, והיום שבו הסתיימו חייו, מי בשיבה טובה ומי שימיו היו קצרים, מי שמצא את סופו בשדה הקרב או שתרם את גופו לאחרים. את הטנק צ-109383 הכרתי לראשונה במוצאי יום הכיפורים 6 באוקטובר 1973 כשהצטרף לפלוגת המילואים שלי, פלוגה מ' בגדוד 257 בחטיבה 421

סא"ל (במיל") עודד מגידו

אין לנו מידע בדוק מתי והיכן היו צעדיו הראשונים, או שמא יש לומר היכן נחרצו הקוליסים הראשונים של טנק מס' צ-109383 בעולם השריון. הוא נוצר בארצות הברית אי שם בשנות החמישים של המאה הקודמת במפעלי קרייזלר, או אולי במפעלי פורד או פישר, כטנק מדגם M48 או M48A1 עם מנוע בנדין ותותח 90 מ"מ. כיוון שייצור טנקים אלה הסתיים באותן שנים אפשר להניח ששירת תקופה מסוימת בצבא האמריקני, ובשנת 1964 או בסמוך לה הועלה על אנייה ונשלח לחיל השריון הירדני, לשרת באחת משתי החטיבות המשורינות שלו - חטיבה 40 או חטיבה 60. הטנק השתתף בקרבות מלחמת ששת הימים בגדה המערבית, ונפל כטנק שלל בידי צה"ל.

תמונה מס' 1 - טנק M48 בצבא ירדן. צילום מאוסף מיכאל מס

צעדיו הראשונים בצה"ל

לאחר מלחמת ששת הימים, צה"ל קלט אותו לשורותיו בחיל השריון והעניק לו את המספר האישי צ-109383, ובסיפורנו להלן נקרא לו בקיצור בשם החיבה 383. בשנים שלאחר המלחמה עבר 383 הסבה למגח A3, קלט תותח "שריר" 105 מ"מ, ומנוע דיזל קונטיננטל AVDS1790-2A בעל הספק של 750 כוחות סוס, ושודרג בשיפורים נוספים. לאחר מכן הוצב לשרת באחד מגדודי הטנקים הסדירים באוגדה 252 בסיני. כאשר צבר 383 כמות של שעות מנוע, ואולי התעייף במקצת, הוא נשלח לטיפול דרג ג' בסדנה הגייסית 650 בג'וליס. זה קרה כחודש ואולי פחות לפני מלחמת יום הכיפורים.

נפגשנו לראשונה במוצאי יום הכיפורים, 6 באוקטובר 1973, בשעות הערב המוקדמות. הגעתי לסדנה הגייסית בג'וליס לקבל שם 10 טנקים לפלוגת המילואים שלי, פלוגה מ' בגדוד 257, חטיבה 421. היו אלה טנקים מיחידות סדירות בסיני שהועלו לג'וליס לטיפול ג', ו-383 היה אחד מהם. הטיפול הופסק והטנקים

הורכבו מחדש כדי להישלח למלחמה שפרצה בצהריים. פריט אחד לא הספיקו להרכיב - מגן האבק של מכלול התותח, וזה היה סימן ההיכר של הפלוגה בימים הראשונים של המלחמה - טנקים ללא מגן אבק. קיבלנו 10 מובילים והורדנו את הטנקים לשבטה, שם היינו אמורים להצטייד בזיוד, צל"ם, תחמושת וקשר. לאחר תלאות רבות הצלחנו לחמש את הפלוגה ולציידה בציוד קשר, אבל הזיוד והצל"ם לא הגיעו. עמדנו שעות ארוכות בשדרה בצד הכביש לניצנה כשכל צה"ל חולף על פנינו, והחשש העיקרי היה שנפספס את המלחמה. לבסוף, ביום ראשון 7 באוקטובר בשעה 1600 אחר הצהריים החלטתי לצאת לדרך, למסע הארוך לחזית, ללא זיוד וצל"ם וללא מנות קרב. יצאנו לדרך הארוכה, כשאני בצריחון המפקד של 383 מוביל את הפלוגה. בצוות של 383 ביציאה משבטה היינו: מפקד - עודד מגידו; תותחן - שמואל קוז; טען - שלמה יצחקי (שלמה היה למעשה מפקד הטנק - מט"ק "ג"); נהג - יואב כהן.

תמונה מס' 2 - בדרך לחזית

השמש שקעה מעט לאחר שעברנו את מעבר ניצנה והתחיל ליל שימורים. אי שם באזור שבין ניצנה לג'בל לבני ואולי מעט מערבה יותר, נקרע הזחל. כיוון שהיינו כאמור חסרי זיוד, לא היו לנו אמצעים לתקן את הפריסה, השארתי בלית ברירה את הצוות עם הטנק שפרס זחל ועליתי על טנק ב' של מוקי גורפיין. הפלוגה המשיכה מערבה. בבוקר 8 באוקטובר באזור רפידיים השיגו אותנו בדרך פלא משאיות הזיוד, והפלוגה המשיכה מערבה כשעדיין חסרים לה מקלעים, אפיסקופים לנהגים, ומשקפות למפקדים. הפלוגה חברה לגדוד בצהרי אותו יום, השתתפה במירוץ המטורף של אוגדה 143 לגזרה הדרומית ובחזרה, ועם אור אחרון עלתה על יעד "חמוטל" בגזרה המרכזית. בהתקפה זו נפגעו 3 טנקים של הפלוגה, בהם טנקי המ"פ והסמ"פ. הסמ"פ יוסי קליין וציוותו - יורם צדוק, אליהו אזולאי ואבי מינץ, נהרגו. אני עצמי נפצעתי בקרב זה ופונתי.

הפלוגה השתתפה בעוד שתי התקפות על "חמוטל" ב-9 וב-10 באוקטובר, שבהן נפגעו טנקים ונהרגו ונפצעו לוחמים נוספים של הפלוגה. החללים היו דוד פרוינד, יוסף תם וחיים אפרת.

תמונה מס' 3 - קרבות "חמוטל"

בינתיים גילה הצוות של 383 שהזחל שנקרע היה בלוי לחלוטין. חוליות חימוש שעברו לידו הורידו לו "שוקולדות" של זחל חדש וכלי זיוד, והצוות הרכיב זחל חדש. העבודה נמשכה כל הלילה ולמחרת יום ב' 8 באוקטובר. בהמשך הם נעו עצמאית מערבה בפיקודו של שלמה יצחקי, והגיעו לטסה. הגדוד הראשון של החטיבה שפגשו היה גדוד 599, גדודו של עמי מורג, ואילו חברו. לאחר הקרב ב-9 באוקטובר בבוקר במתחם "חמוטל-מכשיר", שבו היו לגדוד 599 נפגעים רבים וטנקים רבים שלו הושבתו, צוות 383 צורף לפלוגה ח', שיוחי גלעד מונה לפקד עליה זה עתה, לאחר שהמ"פ שרגא בר-ניסן נפצע קשה בקרבות "חמוטל-מכשיר" ב-9 באוקטובר, והסמ"פ הלל מעוז נהרג מהפגזה מצרית ערב קודם לכן. בהמשך עבר שלמה יצחקי לפקד על טנק אחר, ואת הפיקוד על 383 תפס דני קוגל. ב-11 באוקטובר השתתף 383 בפיקודו של דני, במסגרת פלוגה ח' של גדוד 599, ככוח חיפוי בקרב קצר שבו השמיד כוח אחר של גדוד 599 מספר טנקים מצריים באזור "חלוץ".

ב-11 באוקטובר בערב חזרתי מבית החולים והגעתי לגדוד 257. חיפשתי את הפלוגה ולמדתי כי נותרה פלוגה מצומצמת של 4 טנקים בפיקודו של נח אבנת, המ"מ האחרון שנותר מצוות הקצינים שיצאו משבטה. חיפשתי את 383 ולא מצאתי אותו. לאחר בירורים הסתבר שהצוות הגיע לגדוד 599 לאחר שהתגבר על פריסת הזחל.

למחרת נסעתי לגדוד 599, והיה לי מיקוח קשה עם הסמג"ד שלא רצה לוותר על הטנק. בסופו של דבר הגענו לפשרה - הטנק והצוות הוחזרו לי, אבל המט"ק שלמה יצחקי, נשאר בגדוד 599, וכך חזר 383 לפלוגה. שלמה נשאר בפלוגה ח' של גדוד 599 ובמסגרתה השתתף כמט"ק בקרב האימים שהתנהל בליל הצליחה ליל 15-16 באוקטובר, בלב החווה הסינית, בצומת "לכסיקון-טרטור". בקרב זה נהרגו המ"פ החדש - יוחי גלעד, ועוד 6 מלוחמי פלוגתו.

[לקריאת סיפור הקרב של פלוגה ח' בליל הצליחה, ראו באתר חטיבה 421:](http://www.421.co.il/?CategoryID=632&ArticleID=581&dbAuthToken)

לאחר כמה ימים של התארגנות, בהם גם הושלמו סוף סוף כל חוסרי הזיוד והצל"ם שהיו בטנקים, והפלוגה הושלמה שוב ל-10 טנקים, יצאנו ביום 14 באוקטובר לקרב השריון בשריון הגדול. זה היה היום שבו יצאו דיוויזיות השריון המצריות להתקפה לכל רוחב החזית וניגפו, כשהן מאבדות 200-250 טנקים. הרכב צוות 383 חזר להיות כביציאה משבטה, כשהטען קשר הוא יהורם עוזיאל. הצוות של 383 נטל חלק בהשמדת

הטנקים המצריים. התותחן שלנו שמואל קוז, תותחן-צלף, פגע ב-2-3 טנקים מצריים בטווח של כ-2800 מ'. בקרב זה נפגע טנק אחד של הפלוגה, ומפקדו יורם זינגר נהרג. מיד לאחר קרב השריון הגדול הופנינו למשימה הבאה, לקראת מבצע "אבירי לב" - צליחת התעלה. על הפלוגה שלנו הוטלה המשימה לגרירת גשר הגלילים. בלילה שאחרי קרב השריון הגדול נרתמנו לגשר הגלילים לגרירת אימון. 383 היה בראש הפלוגה, כחלק מרביעיית הטנקים שנרתמה לגשר מלפנים. בעמדת הטען של 383 היה חיים מזר. הגרירה היתה קשה. צוותי הטנקים של הפלוגה היו עייפים מאד מיום הקרב הארוך שהסתיים בשעות אחר הצהריים. התרגולת הייתה שלקראת תחילת תנועה מבצעים בדיקת קשר פלוגתית כדי לוודא שכולם ערים, אבל עד שענה הטנק האחרון וניתנה פקודה להתחיל לנוע, כבר נרדמו חלק מצוותי הטנקים הראשונים, והיה צורך לגשת ולהעירם. גם הטופוגרפיה הקשה לאורך ציר "עכביש" - דיונות סכין תלולות - הקשתה על הגרירה, והיה בכך רמז עבה לצפוי לנו ב"דבר האמיתי" למחרת. במורד אחת הדיונות הגשר התגלגל במדרון, הטנק הבולם לא הצליח לבלום את התאוצה שקיבל הגשר, והמפלצת בת 600 הטונות טיפסה בקלילות ועלתה על הסיפון של 383 ונעצרה בסל הצריח. זה היה מחזה מפחיד למדי, אך ל-383 לא נגרם נזק ממשי. למרות כל התקלות, לפנות בוקר הצלחנו בכל זאת לגרור את הגשר ולקדם אותו כ-2.5 ק"מ מערבה. נכנסנו לחניון לצד ציר "עכביש" עם תחושה שנוכל לעשות זאת.

יום 15 באוקטובר עבר עלינו בהתארגנות, בטיפול בטנקים ובהכנות לקראת מבצע הצליחה. בשעה 20:30, לפי התכנית, התחילה גרירת הגשר. התחיל "הלילה הארוך ביותר". בתחילה הגרירה התקדמה יפה. השטח היה מישורי והיה ליל ירח מלא. היו עצירות רבות שהוכתבו לא בגלל קשיי גרירה אלא בגלל הוראות מגבוה, ולעתים בגלל הפרעות של כלים שונים שהסתובבו בשטח. די מהר הסתבר שלא נעמוד בלוח הזמנים, אבל הסיכויים להצליח טובים, ואז החלו התלאות.

חוצים את ציר "עכביש" ומבצעים תפנית חדה מדי. הגשר - "הדינוזאור" כפי שהוא מכונה בפי שמעון בן שושן המג"ד, רץ ומטפס על הטנק של אלי הסמ"פ, כמו שקרה ל-383 בלילה הקודם. אין נזקים, אבל זמן יקר אבד בחילוץ הטנק מתחת לגשר, בסידור הכבלים ובהעמדת הטנקים מחדש להמשך הגרירה. מתחילים שוב. כבלים נקרעים, מחליפים, מאלתרים וממשיכים. שוב נקרעים כבלים והזמן אץ. נגמר השטח המישורי ומתחילות דיונות חדות, כמו בליל אמש. בעליה הראשונה הגשר בקושי זז, ובמאמץ אדיר הטנקים מטפסים ויורדים מעברה השני של הדיונה. לפנינו עלייה תלולה יותר. הטנקים גונחים, הגשר זוחל ולבסוף נעצר.

רותמים טנקים נוספים מהפלוגה של יוסי שרון. מתחילים להתקדם. הגשר זוחל, הממסרות בכל הטנקים גונחות ומתחממות, גם ב-383. מרגישים שהטנק עושה מאמץ אדיר, אבל מוכרחים להמשיך. לאחר כמה עשרות מטרים הגשר נעצר. רותמים עוד טנקים מפלוגת יוסי ומכניסים טנקי דחפור לדחיפה מאחור. השחר מתחיל להפציע ואנחנו עדין רחוקים מאד מן התעלה. במאמץ אדיר ואיטי, סנטימטר אחרי סנטימטר, מתקדם ה"דינוזאור" ועוברים את הפסגה. מתחילים לרדת במורד, כשאחד הטנקים שבאמצע קורא לעצור. הגשר לא עמד במתחים ובעומס הגרירה, ונקרע במרכזו. מתייעצים עם אנשי ההנדסה. לדבריהם התיקון הוא עניין של 24 שעות. מתנתקים מהגשר ומתפרסים בשטח.

**תמונה מס' 4 - גרירת גשר הגלילים בבוקר ה-16.10, פחות משעה לפני שהגשר נקרע
צ-109383 מימין עם זרקור קסנון**

לקראת השעה 08:00 קיבלנו פקודה לנוע ל"מצמד" כדי לצלוח שם את התעלה על גבי דוברות "תמסח". הפלוגה מובילה את הגדוד, ו-383 שבראשה דוהר במהירות המרבית של כ-35 מייל בשעה (כ-55 קמ"ש). מגיעים לאזור שבו תעלות ההשקיה היבשות של החווה הסינית חוצות את ציר "עכביש". הכל שקט. "השקט מעורר חשד" אני אומר לצוות, ומורה לצוות ולפלוגה לרסס באש מקלעים לכיוון הגבעות שמימין. קוז ומזר מתפעלים את המקלע המקביל. אני יורה במקלע המפקד. 383 דוהר במלוא כוחו. לפתע מתעופפים לעברנו עשרות כדורי אש זוהרים, ובתוך שנייה אנחנו רואים כדור כזה בא אלינו, פוגע בצריח מימין, חודר, וקוז ומזר נפצעים. מאחורינו נפגעו מטילים גם טנק המג"ד והמג"ד שמעון בן שושן נפצע, וטנק 2' של הפלוגה שמפקדו דודי קשת נהרג. אני מזהה תעלה לפנינו ומורה ליואב הנהג להיכנס לתוכה. בתעלה מספר ג'יפים וחייילים עם נעליים אדומות. מסתבר שהגענו אל מחלקת התאג"ד של גדוד הסיור והנ"ט 582, גדוד שונרי, שנחלצה מקרבות הלילה ב"לכסיקון-טרטור". יואב ואני מורידים את מזר וקוז הפצועים, והרופא ד"ר נפתלי הדס מטפל בהם וחובש אותם. מזר נפצע ברגל ובכף יד ימין. קוז נפצע בעינו. החלק העליון של הצריח של 383 בולט מחוץ לתעלה והמצרים מנסים לפגוע בו בירי של מספר טילים נוספים - אך ללא הצלחה.

תמונה מס' 5 - מזר וקוז חבושים בתעלת החווה הסינית לאחר ש-צ-109383 חטף טיל בציר "עכביש"

לאחר בירור בקשר עם המח"ט, מתברר לי כי רוב הגדוד, והפלוגה שלנו בתוכו, הצליח לחמוק ממארב הנ"ט דרך שטחי הדיונות שמדרום לציר "עכביש". הגדוד המשיך ל"מצמד", חצה את התעלה על גבי דוברות "תמסח", ובהמשך הפלוגה השתתפה בפשיטה המשוריינת שהוביל המח"ט, להשמדת בסיסי טילי נ"מ בעומק המערך המצרי ממערב לתעלה.

אבל אנחנו עדיין בתעלות החווה הסינית. לאחר חבישתם של קוז ומזר, אנחנו מעלים אותם חבושים לכנף שמאל של 383, ויואב הנהג מתיישב על הכנף כדי להחזיק אותם שלא ייפלו בנסיעה. אני נכנס לתא הנהג, חוצה את ציר "עכביש" דרומה ונכנס להמשך התעלה היבשה. 383 נע דרומה כקילומטר בתוך התעלה.

המצרים מנסים לפגוע בו שוב בירי טילים ואינם מצליחים. לאחר שהייתי משוכנע שיצאנו מטווח הטילים שברתי מזרחה, ובאיגוף גדול הגעתי לאזור שבו נשבר גשר הגלילים. קוז ומזר פונו להמשך טיפול רפואי.

אחרי שפינינו את מזר וקוז, התפנינו יואב ואני לבדוק את הפגיעה של 383. בדופן הצריח היה חור. מעקה החי"ר התעקם קצת, אבל החוליות שהיו תלויות עליו החזיקו מעמד, ויתכן שבלמו במידת מה את סילון המטען החלול של הנ"ט. בתוך הצריח התרסקו המכשירים האופטיים, לרבות מד הטווח, והיה ריסוס של הצריח. אנחנו נוסעים לטסה, שם נמצא הגש"ח האוגדתי. בתוך יממה מוחלפים כל המכללים שנפגעו בצריח של 383 ויש לנו טנק "כמו חדש", עם חור "סקסי" בצריח. אני אוסף עוד כמה טנקים שתוקנו וצוותים שהתקבצו לגש"ח, ובראש כוח של 5 טנקים 383 יוצא שוב אל ציר "עכביש". צוות 383 כולל עכשיו את התותחן שבתי קונפורטי, הטען נסים בסו, והנהג כתמיד יואב כהן.

תמונה מס' 6 - חור הכניסה של הטיל לצריח של צ-109383

בבוקר ה-18 באוקטובר אנחנו צולחים את התעלה ומצטרפים לגדוד 264 של גיורא לב. ביומיים מאז נפרדנו מהפלוגה, השתתפה הפלוגה כאמור בפשיטה המשוריינת של 16 באוקטובר, וב-17 באוקטובר השתתפה בקרבות על גשרי תעלת המים המתוקים. בקרבות אלה נהרג המ"מ מיכה דרוקר ונפצעו לוחמים נוספים. הפלוגה פוזרה בין פלוגות גדוד 264. אני אוסף את פזורי הפלוגה, ושוב 383 בראש פלוגה מ' המחודשת, ואנחנו יוצאים למספר ימי קרב באזור מחנות אבו-סולטן, ובהמשך במרחב הדיונות והדקליות שמדרום מערב לאיסמעיליה, מדרום לתעלת המים הראשית (התעלה המובילה מים מן הנילוס לתעלת המים שלאורך תעלת סואץ - ציר "נורה"), ומשתתפים בהרחבת ראש הגשר של צה"ל במצרים, בפאתו הצפונית-מערבית.

בליל 19-20 באוקטובר היה טנק 383 בראש שדרת הפלוגה בחניון לילה גדודי ליד ציר "ורדית". לפתע מופעל החניון. קבוצה של כ-100 חיילים מצריים נסוגים עלתה על החניון והחניון הופעל. 383 מסתער בראש השדרה הפלוגתית על החיילים המצריים בירי מקלעים ובדריסה. האירוע מסתיים בתוך דקות ספורות, והכוח המצרי רובו ככולו הושמד. בשטח פזורות גופותיהם של החיילים המצריים שנדרסו. מחזה לא נעים.

בימים האחרונים של המלחמה הטיל חיל האוויר המצרי את כל המטוסים שנותרו לו למערכה, ואנו הותקפנו כמה פעמים במטוסים. בפעם הראשונה ב-19 באוקטובר הייתה זו רביעית מטוסי מיג 17 שירדה על

הגדוד. בפלוגה לא היו נפגעים או נזקים, אולם בפלוגת החרמ"ש נהרג לוחם. ב-22 באוקטובר תקפו מטוסים את הפלוגה בחניון ו-383 זכה לטיפול אישי של מטוס שירד לגובה של כמה מטרים, גובה כזה שיכולנו לראות את "הלבן בעיניים" של הטייס. בסו הטען היה בעמדת הנ"מ, אני קפצתי למעלה, ושנינו ירינו על החצוף. לא הבחנו בפגיעה, והמצרי זרק את החימוש שלו ליד הטנק. זרקור הקסנון של 383 רוסס, וכך גם רדיו הטרנזיסטור של בסו, שיצא מכלל פעולה. מ"מ 1 בפלוגה נפצע קל מאד מרסיסים. את המלחמה סיימנו בקצה הצפון מערבי של המובלעת שכבש צה"ל ממערב לתעלה, על ציר איסמעיליה-קהיר - 99 קילומטר מקהיר, אזור שהוא גבול השטח המיושב שבו אגמים, כפרים קטנים ושטחים חקלאיים, עם המישורים המדבריים - מישורי אאידה. בחודשים הבאים התמקמנו בבסיס טילים מצרי נטוש - "פרח 5816", ו-383 מצא לעצמו מחפורת בנויה שהתאימה בדיוק למידותיו. אחת לכמה ימים היינו יוצאים לסיור בקו החזית. יום אחד תוך כדי תנועה בקו נשבר מוט פיתול בקול נפץ, ויואב הנהג חשב ששוב חטפנו טיל. הרגענו אותו.

תמונה מס' 7 - טנק צ-109383 במחפורת בבסיס הטילים

כעבור כמה שבועות הוחלפה הפלוגה בקו, והצטרפנו לגדוד בחניון גדודי, שהיה ממוקם כקילומטר ממערב לקצה מסלול ההמראה של פאיד. ההרקולסים שהובילו לחופשות היו ממריאים מעל לראשינו, בבחינת מנגד תראו את היוצאים לארץ לחופשה, ואתם נשארים כאן. באחד הערבים, לקראת פעילות לילה או התכנסות לחניון לילה, נכנסנו כל הצוות ל-383 והתחלנו בנסיעה. לפתע פרצה אש במערכת ההידראולית, ותוך שניות לא רבות עלו להבות בצריח. באופן אינסטינקטיבי

קפצנו מהטנק והתרחקנו ממנו. ואז הסתכלתי על 383 הבוער, ואמרתי לעצמי - לא יתכן, 383 יקר, שאחרי כל מה שעברנו יחד, אתה עכשיו תבער ותתפוצץ ותהפוך לפגר מובס של טנק. סימנתי לכל הפלוגה להגיע אלי עם מטפים, טיפסתי חזרה על 383, החבר'ה הביאו לי עוד ועוד מטפים, והצלחתי לכבות את השריפה בצריח. מראה הצריח היה עגום, אבל 383 ניצל. למחרת העלינו אותו על מוביל שלקח אותו לסדנה לשיקום כללי של הצריח. כעבור כמה שבועות הוא חזר אלינו כמו חדש, אבל עדיין עם החור הסקסי של הטיל מציר "עכביש".

תמונה מס' 8 - בסו על צ-109383 - מציג את חור הפגיעה

תמונה מס' 9 - הפלוגה על טנק צ-109383 בחניון הגדודי ליד פאיד

תמונה מס' 10 - תדריך פלוגתי - צ-109383 ברקע

החיפוש אחרי הטנק כעבור שנים

הפרק האחרון בסיפור הטנק הוא הניסיון למצוא את 383 לפני שייצא לדרכו האחרונה. בשנת 2013, במלאת 40 שנה למלחמת יום הכיפורים, נדברנו כמה חברים לנשק ובהם יאיר ליטביץ מגדוד הסיור 87, דני קריאף מגדוד 407 (חטיבה 600), ואחרים, להגיע לבית הקברות לטנקים הוותיקים במחנה פלוגות כדי

לראות בפעם האחרונה את הטנקים שלנו ולהיפרד מהם, לאחר ששמענו כי מחסלים את מאגר הטנקים הוותיקים, והם מועברים לגריטה.
ב-11 בנובמבר 2014 הגעתי עם יאיר, דני ואחרים למחנה פלוגות. מצאנו שם מאות טנקי מגח 6, ואנשי הגדס"ר וחיטיבה 600 מצאו שם כמה מהטנקים שלהם, אבל אני איחרתי את המועד. לא היו כלל טנקי מגח 3 בבית הקברות, והנגד האחראי מסר לי שכולם הועברו זה מכבר לגריטה.

כתבה באתר השריון מיום 16 בנובמבר 2014, על הביקור, ראו כאן:

www.yadlashiryon.com/show_item.asp?levelId=64565&itemId=6974&itemType=0

עשיתי עוד ניסיון אחד שלא צלח. הסתבר לי כי הטנקים הישנים מועברים לפירוק והתכה במפעל "יהודה פלדות" באשדוד, ונסעתי לשם. כאשר הגעתי למפעל באשדוד, נמסר לי שאת המגחים שהיו שם כבר "חיסלו", ועכשיו כבר גורטים שם טנקי מרכבה סימן 1.
היה שלום, צ-109383. לא הצלחנו להיפרד כראוי. בימים אלה התבשרנו על כך שאחד מאחיך - 121 (צ-109121) מצא לעצמו משכן ראוי במוזיאון השריון בלונג איילנד שבארצות הברית.

ראו כתבה על כך באתר השריון (מתוך ynet) מיום 2 באוקטובר 2014:

www.yadlashiryon.com/show_item.asp?levelId=63829&itemId=6811&itemType=0

די אירוני שדווקא טנק של צה"ל, שנפל בידי המצרים במלחמת יום הכיפורים, שרד עד היום, ואתה 383 שלי, מה הפכת להיות? אולי מטיל פלדה בקונסטרוקציה של בנין מגורים חדש, אולי חלק של קורה דרוכה בגשר חדש שבונים בכבישי הארץ. אפשר לפחות להתנחם בכך שבגלגולך החדש אתה מביא תועלת חדשה, ולא לצורכי מלחמה, כך אני מקווה.